

Wersja zanonimizowana

Tłumaczenie

C-280/20-1

Sprawa C-280/20

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Data wpływu:

25 czerwca 2020 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Sofijski rajonen syd (Bułgaria)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

27 maja 2020 r.

Strona powodowa:

ZN

Strona pozwana:

Generalno konsułstwo na Republika Bułgarija, Walencja,
Królestwo Hiszpanii

POSTANOWIENIE

[...]

Sofia, dnia 27.5.2020 R.

SOFIJSKI RAJONEN SYD (Bułgaria)

[...], aby wydać orzeczenie, uwzględnił, co następuje:

1. Postępowanie toczy się w trybie art. 267 akapit pierwszy TFUE.
2. Powództwo wniosła osoba, która twierdzi, że jest pracownikiem, przeciwko bułgarskiemu konsulatu w mieście Walencja, Królestwo Hiszpanii. Sporna jest kwestia, czy w wypadku sporów między obywatelami danego państwa

członkowskiego a służbą konsularną tego państwa w Unii Europejskiej mają zastosowanie reguły określone w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych, dotyczące określania jurysdykcji krajowej.

1. STRONY SPORU:

3. 1.1. Strona powodowa:

4. ZN – bułgarska obywatelka, zamieszkała w Sofii.

5. [...]

6. 1.2. Strona pozwana:

7. Generalno konsulstwo na Republika Bułgaria (konsulat generalny Republiki Bułgarii) w mieście Walencja, Królestwo Hiszpanii.

8. [...]

2. ŻĄDANIA STRON:

9. Powódka żąda zapłaty odszkodowania za niewykorzystany coroczny urlop, należny jej zgodnie z prawodawstwem Republiki Bułgarii z zakresu prawa pracy, wskazując, że za okres od dnia 2.1.2013 R. do dnia 31.12.2016 R. (4 lat) nie korzystała w sumie ze 120 dni kalendarzowych należnego jej corocznego płatnego urlopu (po 30 dni za każdy rok).

10. Ze względu na to, że jej praca w konsulacie w mieście Walencja była regulowana umową prawa cywilnego, a nie umową określoną wyraźnie jako umowa o pracę, powódka żąda także stwierdzenia, że faktycznie była stroną umowy o pracę. Twierdzi, że ma interes w ustaleniu tej okoliczności [**Or. 2**] zgodnie z ogólną regułą bułgarskiego prawa procesowego, zgodnie z którą każdy może żądać ustalenia istnienia stosunku prawnego, gdy ma w tym interes.

3. PRAWO KRAJOWE:

11. 3.1. Kodeks na truda (kodeks pracy):

Przedmiot i cel

12. **Artykuł 1.** [...] (1) Niniejszy kodeks reguluje stosunki pracy między pracownikami lub urzędnikami a pracodawcami, a także inne stosunki bezpośrednio z nimi związane.

13. (2) [...] Relacje związane ze zapewnieniem siły roboczej są regulowane wyłącznie jako stosunki pracy.

Podstawowy i wydłużony coroczny płatny urlop

14. **Artykuł 155.** [...] (1) [...] Każdy pracownik lub urzędnik ma prawo do corocznego płatnego urlopu.
15. (2) [...] W wypadku podjęcia pracy po raz pierwszy pracownik lub urzędnik może skorzystać z corocznego płatnego urlopu, gdy uzyska co najmniej 8-miesięczny staż pracy.
16. (3) [...] W wypadku rozwiązania stosunku pracy przed uzyskaniem 8-miesięcznego stażu pracy pracownik lub urzędnik ma prawo do odszkodowania za niewykorzystany coroczny płatny urlop, obliczonego w trybie określonym w art. 224 ust. 1.
17. (4) [...] Wysokość podstawowego corocznego płatnego urlopu nie jest niższa niż 20 dni roboczych.
18. (5) [...] Niektóre kategorie pracowników i urzędników, w zależności od szczególnego charakteru ich pracy, mają prawo do przedłużonego corocznego płatnego urlopu, do którego wlicza się urlop określony w ust. 4. Kategorie pracowników i urzędników oraz minimalną wysokość tego urlopu określa Ministerskija sywet (rada ministrów).

Zapłata

19. **Artykuł 177.** (1) [...] Za czas corocznego płatnego urlopu pracodawca wypłaca pracownikowi lub urzędnikowi wynagrodzenie, które oblicza się przy uwzględnieniu naliczonego przez tego samego pracodawcę średniego wynagrodzenia brutto za ostatni miesiąc kalendarzowy poprzedzający skorzystanie z urlopu, w którym pracownik lub urzędnik przepracował co najmniej 10 dni roboczych.
20. (2) [...] Gdy nie ma miesiąca, w którym pracownik lub urzędnik przepracował co najmniej 10 dni roboczych u tego samego pracodawcy, wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1, określa się na podstawie wynagrodzenia zasadniczego uzgodnionego w umowie o pracę i dodatków do wynagrodzenia o stałym charakterze. **[Or. 3]**

Zakaz kompensacji pieniężnej

21. **Artykuł 178.** Zakazuje się kompensacji pieniężnej corocznego płatnego urlopu za pomocą odszkodowania pieniężnego, z wyjątkiem sytuacji, w której rozwiązano stosunek pracy.

Rekompensata za niewykorzystany coroczny płatny urlop

22. Artykuł 224. (1) [...] (uznany za niezgodny z konstytucją w następującej części: „za bieżący rok kalendarzowy – proporcjonalnie do czasu uznawanego za staż pracy, a także za niewykorzystany urlop odroczony w trybie art. 176” [...]) W wypadku rozwiązania stosunku pracy pracownik lub urzędnik ma prawo do rekompensaty pieniężnej za niewykorzystany coroczny płatny urlop za bieżący rok kalendarzowy – proporcjonalnie do czasu uznawanego za staż pracy, a także za niewykorzystany urlop odroczony w trybie art. 176, co do którego nie nastąpiło przedawnienie.
23. (2) [...] Rekompensatę określoną w poprzednim ustępie oblicza się w trybie art. 177, od dnia zakończenia stosunku pracy”.

Definicja

24. **Artykuł 357.** (1) [...] Sporami z zakresu prawa pracy są spory między pracownikiem lub urzędnikiem a pracodawcą, dotyczące powstania, istnienia, realizacji i zakończenia stosunków pracy, a także spory dotyczące wykonania układów zbiorowych i ustalenia stażu pracy.

Właściwość sądów w zakresie sporów pracowniczych dotyczących bułgarskich pracowników lub urzędników za granicą

25. **Artykuł 362.** [...] Spory pracownicze między pracownikami lub urzędnikami będącymi bułgarskimi obywatelami, którzy pracują za granicą, a bułgarskimi pracodawcami za granicą należą do właściwości odpowiedniego sądu w Sofii, a gdy pracownik lub urzędnik jest stroną pozwaną – odpowiedniego sądu miejsca jego zamieszkania w kraju.

Wyjaśnienia niektórych określeń

26. § 1. W rozumieniu tego kodeksu:
27. 1. [...] »Pracodawca« oznacza każdą osobę fizyczną, osobę prawną lub jej niezależną jednostkę oraz każdą inną organizacyjnie lub gospodarczo wyodrębnioną jednostkę (przedsiębiorstwo, instytucję, organizację, stowarzyszenie, zakład, lokal, gospodarstwo, spółkę itp.), które samodzielnie zatrudniają pracowników lub urzędników w ramach stosunku pracy, również celem wykonywania pracy w domu i telepracy, a także celem udostępnienia do wykonywania pracy w innym przedsiębiorstwie”.
28. **3.2. Graždanski procesualen kodeks** (kodeks postępowania cywilnego [...]) [Or. 4]

Rodzaje powództw

29. **Artykuł 124.** (1) Każdy może wnieść powództwo w celu dochodzenia swojego prawa, gdy je naruszono, lub w celu ustalenia istnienia lub nieistnienia danego stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes.

30. **3.3. Zakon za diplomaticzeskata služba** (ustawa o służbie dyplomatycznej) [...]:

Przedstawicielstwo zagraniczne. Otwieranie i zamykanie

31. **Artykuł 21.** (1) [...] Przedstawicielstwo zagraniczne Republiki Bułgarii jest terytorialną jednostką w ramach struktury Ministerstwoto na wynsznite raboti (ministerstwa spraw wewnętrznych), która realizuje działalność dyplomatyczną lub konsularną w innym państwie członkowskim lub przy międzynarodowych organizacjach międzyrządowych.
32. (2) Przedstawicielstwami zagranicznymi są:
33. 1. ambasady;
34. 2. stałe przedstawicielstwa i stałe delegacje przy międzynarodowych organizacjach;
35. 3. konsulaty generalne, konsulaty, wicekonsulaty i agencje konsularne;
36. 4. biura dyplomatyczne i biura kontaktowe;
37. 5. misje specjalne w rozumieniu Konwencji o misjach specjalnych, przyjętej przez ONZ w dniu 8 grudnia 1969 r. [...]
38. (3) Otwieranie, określanie rodzaju i zamykanie zagranicznych przedstawicielstw jest realizowane przez Ministerskija sywet na podstawie propozycji Ministyr na wynsznite raboti (ministra spraw wewnętrznych).

Struktura i skład

39. **Artykuł 22.** (1) Przedstawicielstwo zagraniczne składa się z kierownika, urzędników dyplomatycznych, służb administracyjno-technicznych i personelu pomocniczego w rozumieniu Konwencji wiedeńskiej o stosunkach dyplomatycznych, podpisanej w Wiedniu w dniu 18 kwietnia 1961 r. [...], Konwencji wiedeńskiej o stosunkach konsularnych, podpisanej w Wiedniu w dniu 24 kwietnia 1963 r. [...], i Konwencji o misjach specjalnych.
40. (2) W przedstawicielstwie zagranicznym można utworzyć służby w zależności od jego rodzaju, funkcji i składu.

4. OKOLICZNOŚCI FAKTYCZNE LEŻĄCE U PODSTAW SPORU:

41. W zakresie, w jakim postępowanie dotyczy ustalenia jurysdykcji krajowej sądu, a uzasadniono ją stanowiskami stron, poniżej przedstawiono twierdzenia zawarte w pozwie i odpowiedziach.

42. W dniu 30.4.2019 R. powódka ZN – obywatelka Bułgarii – w ramach subiektywnej kumulacji roszczeń przedstawiła dwa roszczenia przysługujące jej przeciwko Generalno konsułstwo na Republika Bułgarija w mieście Walencja, Hiszpania.
43. Powódka podnosi, że w odniesieniu do okresu od dnia 2.1.2013 R. do dnia 29.6.2017 R. zawarła z Generalno [Or. 5] konsułstwo na Republika Bułgarija w Walencji umowy o świadczenie osobistych usług w związku z przyjmowaniem dokumentów dotyczących spraw wszczętych w konsulacie przez bułgarskich obywateli i prowadzeniem takich spraw. Powódka twierdzi, że zgodnie z Zakon za diplomaticzeskata służba zagraniczne przedstawicielstwa Republiki Bułgarii nie mogą najmować osób w celu świadczenia usług lub wykonywania działalności, jeśli takie umowy nie są umowami o pracę. Przedstawiła argumenty, że umowy spełniają wymogi związane z zawarciem umowy o pracę zgodnie z bułgarskim prawem.
44. W pozwie i pismach go uściślających z dnia 12.6.2019 R. i 25.7.2019 R. powódka podniosła ponadto, że we wskazanym czteroletnim okresie (2013 r.–2016 r.) nie otrzymała odszkodowania za niewykorzystany coroczny płatny urlop, pomimo że jej stosunek umowny należało uregulować jako umowę o pracę, a każdy pracownik lub urzędnik w ramach takiej umowy ma prawo do urlopu, odpowiednio – do odszkodowania za jego niewykorzystanie w chwili odejścia z pracy.
45. W związku z przedstawionymi twierdzeniami powódka żąda ustalenia istnienia wspomnianego stosunku pracy łączącego ją z Generalno konsułstwo w mieście Walencja, Hiszpania, a także zasądzenia od Generalno konsułstwo kwoty w wysokości 3000 EUR tytułem odszkodowania za niewykorzystany płatny urlop we wskazanym powyżej czteroletnim okresie.
46. W przedstawionych w załączniku do powództwa umowach, zawartych między powódką a Generalno konsułstwo, wyraźnie przewidziano, że w odniesieniu do nieuregulowanych w niej kwestii ma zastosowanie ustawodawstwo bułgarskie.
47. W odpowiedzi na pozew strona pozwana podniosła zarzut, że sprawa nie powinna być rozpatrywana przez bułgarski sąd, lecz przez sąd miejsca pracy powódki – czyli sąd w Królestwie Hiszpanii.

5. ZWIĄZEK Z PRAWEM UNII EUROPEJSKIEJ I KONIECZNOŚĆ DOKONANIA WYKŁADNI:

48. Przed sądem wszczęto spór, który zgodnie z prawem bułgarskim należy zakwalifikować jako indywidualny spór z zakresu prawa pracy. W bułgarskim prawodawstwie wyraźnie przewidziano, że w wypadku umów zawartych między bułgarskim pracodawcą za granicą a pracownikiem będącym obywatelem Bułgarii spór rozpatrują bułgarskie sądy (art. 362 kodeks na truda).

49. W dziedzinie określania jurysdykcji krajowej w sprawach cywilnych, w tym w sprawach z zakresu prawa pracy, Unia Europejska przyjęła rozporządzenie (UE) nr 1215/2012 w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (zwane dalej „rozporządzeniem” lub „rozporządzeniem Bruksela 1a”). Zgodnie z art. 1 rozporządzenia ma ono zastosowanie we wszystkich sprawach cywilnych i handlowych wszczętych przed sądami w państwach Unii, z wyjątkiem wyraźnie wymienionych w art. 1 ust. 2. W rozporządzeniu „Bruksela 1a” nie [Or. 6] przewidziano wyjątków dotyczących sporów, w których stroną są przedstawicielstwa dyplomatyczne lub konsularne. Zgodnie z art. 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawach wszczętych przeciwko osobom z miejscem zamieszkania w Unii powództwa można wnieść wyłącznie w państwie miejsca zamieszkania tych osób lub z zachowaniem wskazanych w tym rozporządzeniu szczególnych reguł dotyczących jurysdykcji.
50. Równocześnie w trzecim motywie preambuły rozporządzenia Bruksela 1a wskazano, że rozporządzenie to przyjęto, aby Unia mogła „przyjąć środki w zakresie współpracy sądowej w sprawach cywilnych mających skutki transgraniczne”. W niniejszej sprawie takich transgranicznych skutków nie ustalono – przeciwnie spór toczy się między bułgarskim pracownikiem a bułgarskim pracodawcą, a stosunek ma ścisły związek z Bułgarią, ponieważ powódka wyraźnie dochodzi rozpatrzenia jej powództwa przez bułgarski sąd. Jednocześnie strona pozwana jest jednostką bułgarskiego organu państwowego mającego siedzibę na terytorium innego państwa członkowskiego Unii, jednakże działalność tej jednostki jest w całości związana z obsługą obywateli Republiki Bułgarii.
51. Mając na względzie powyższe rozważania tutejszy sąd powziął wątpliwość, że znajduje się w sytuacji sporu „o skutkach transgranicznych”, i jest zdania, że wspomniane rozporządzenie należy interpretować w taki sposób, że nie ma ono zastosowania do sporów między obywatelami danego państwa a jego przedstawicielstwami za granicą – nawet jeśli nie przewidziano wyraźnie takiego wyjątku. W związku z tym powstaje konieczność przeprowadzenia wykładni przepisów wspomnianego rozporządzenia, zaś tutejszy sąd kieruje następujące

6. PYTANIE PREJUDYCJALNE:

52. Czy art. 5 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych w związku z motywem trzecim preambuły tego rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że rozporządzenie to ma zastosowanie przy określaniu jurysdykcji krajowej sądu państwa członkowskiego w sporze między pracownikiem z tego państwa a jego służbą konsularną mającą siedzibę na terytorium innego państwa członkowskiego, czy też przepisy te należy interpretować w ten sposób, że taki spór powinien zostać rozstrzygnięty zgodnie

z krajowymi przepisami dotyczącymi jurysdykcji państwa wspólnego pochodzenia stron?

53. [...] Sofijski rajonen syd [...] na podstawie art. 267 akapit pierwszy TFUE,

POSTANAWIA:

54. **ZAWIESIĆ** postępowanie [...].

55. **PRZEDŁOŻYĆ** Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej następujące pytanie prejudycjalne dotyczące wykładni prawa Unii:

56. „Czy art. 5 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych w związku z motywem trzecim preambuły tego rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że rozporządzenie to ma zastosowanie przy określaniu jurysdykcji krajowej sądu państwa członkowskiego [Or. 7] w sporze między pracownikiem z tego państwa a jego służbą konsularną mającą siedzibę na terytorium innego państwa członkowskiego, czy też przepisy te należy interpretować w ten sposób, że taki spór powinien zostać rozstrzygnięty zgodnie z krajowymi przepisami dotyczącymi jurysdykcji państwa wspólnego pochodzenia stron?”.

[...]